

Zvyšování zapojení žen do pracovní síly a snižování rozdílů v odměňování žen a mužů bude mít pozitivní dopad na hospodářský růst v Evropské unii. I přes nedávná zlepšení stále přetrvávají genderové rozdíly v účasti na trhu práce¹ a v odměňování, což vede k nižší míře zaměstnanosti žen a potenciálně to omezuje růst EU. Řešení těchto otázek je klíčové pro splnění cíle strategie Evropa 2020 dosáhnout do roku 2020 celkové míry zaměstnanosti žen a mužů ve výši nejméně 75 %.

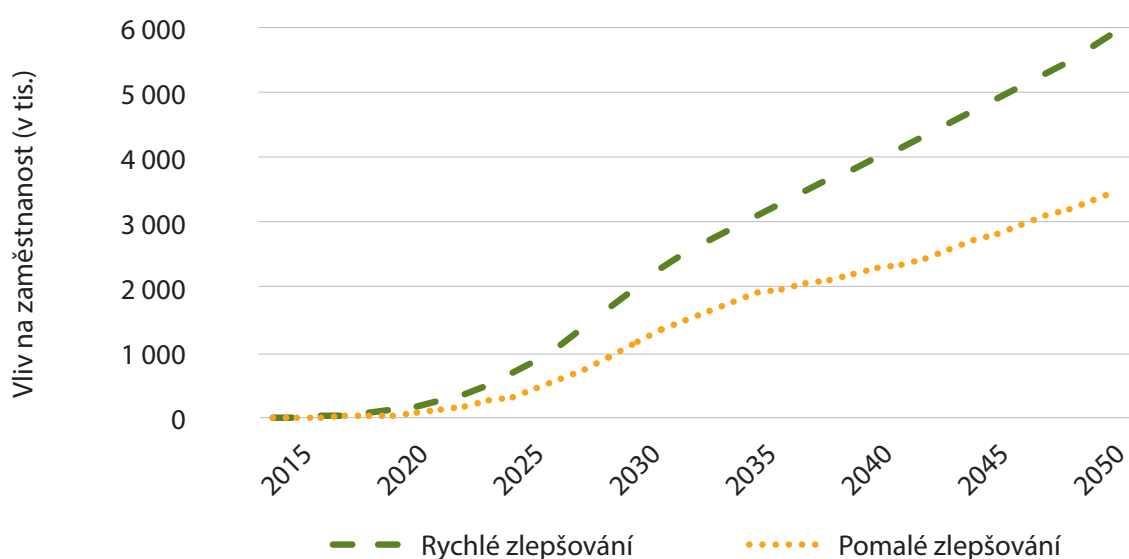
Studie Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) týkající se tématu ekonomických přínosů rovnosti žen a mužů předkládá spolehlivé nové důkazy, které prokazují pozitivní dopady snižování nerovnosti žen a mužů na trh práce.

Mezi opatření v oblasti rovnosti žen a mužů, která mohou snížit genderové rozdíly, patří:

- péče o děti i jiné druhy péče,
- změny v odměňování a podmínkách rodičovské dovolené,
- povzbuzování a podpora částečných úvazků a flexibilních pracovních úvazků,
- právní ustanovení a politiky týkající se rovného odměňování a rovných pracovních podmínek,
- odstraňování genderové segregace napříč odvětvími a povoláními,
- snižování počtu přerušování kariéry u žen,
- povyšování žen do vyšších pozic.

Odstraňování genderových rozdílů v účasti na trhu práce a v odměňování posiluje hospodářský růst

Obr. 1. Vliv snižování rozdílů v ekonomické aktivitě na zaměstnanost

Snižování rozdílů v míře ekonomické aktivity by významně zvýšilo úroveň zaměstnanosti. Ve studii se předpovídá,

¹ Míra ekonomické aktivity na trhu práce je procento aktivních lidí v pracovní síle (kteří pracují nebo hledají práci) z celkového počtu obyvatel.

že v důsledku zapojení dalších žen do trhu práce se zvýší počet pracovních míst v roce 2050 o 3,5 milionu až 6 milionů. Zvýšení počtu pracovních sil rovněž umožní odvětvím, která byla dříve v této oblasti omezena (např. kvůli nedostatku kvalifikovaných pracovníků), aby dosáhla růstu potenciálního produktu².

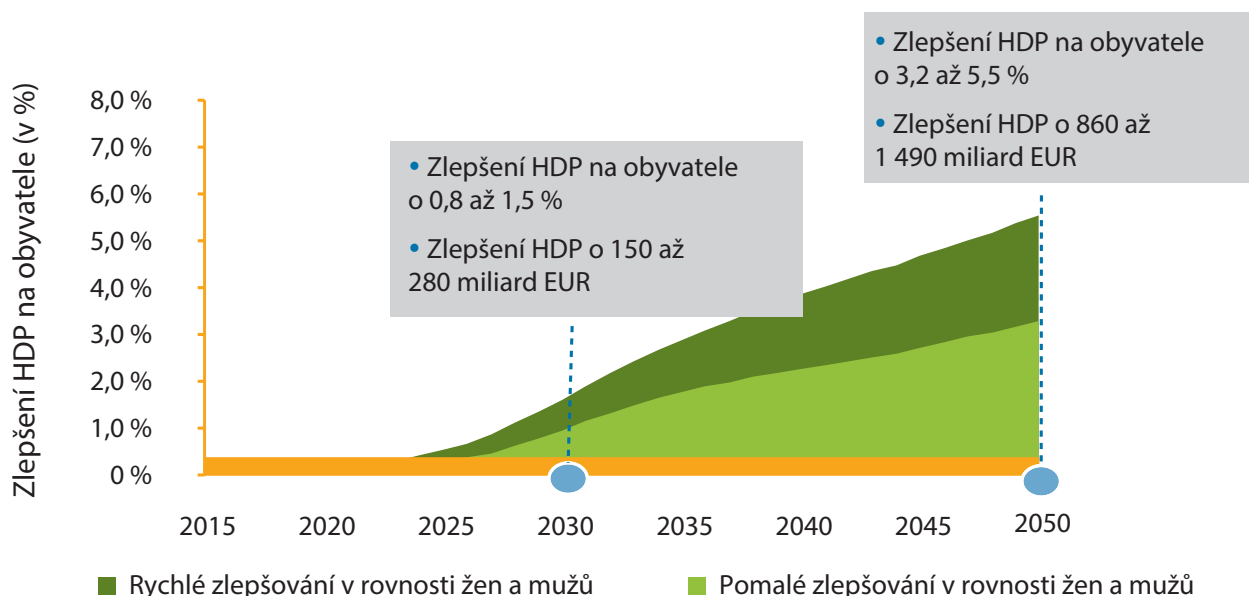
Ve srovnání s vlivem snižování rozdílů v míře ekonomické aktivity má snižování rozdílů v odměňování na zaměstnanost žen poměrně malý vliv. Vyšší mzdy by sice na jedné straně zpočátku povzbudily více žen ke vstupu na trh práce, což by vedlo ke zvýšení produktivity a míry zaměstnanosti, na druhé straně by však vyšší náklady práce pravděpodobně měly za následek, že by společnosti

snižovaly svou poptávku po pracovní síle a nabízely by méně pracovních míst.

Zvýšení mezd žen nicméně přispívá ke snižování rozdílů v míře ekonomické aktivity a pravděpodobně představuje část pozitivních dopadů na zaměstnanost, které souvisejí se zlepšením aktivity žen na trhu práce.

Dopady na HDP na obyvatele jsou nejvyšší, když se rozdíl v míře ekonomické aktivity snižuje. Odhaduje se, že HDP na obyvatele bude v roce 2030 vyšší o 0,8–1,5 % a v roce 2050 o 3,2–5,5 % (do roku 2030 HDP vzroste až o 280 miliard EUR a do roku 2050 až o 1 490 miliard EUR).

Obr. 2. Vliv snižování rozdílů v ekonomické aktivitě na HDP na obyvatele

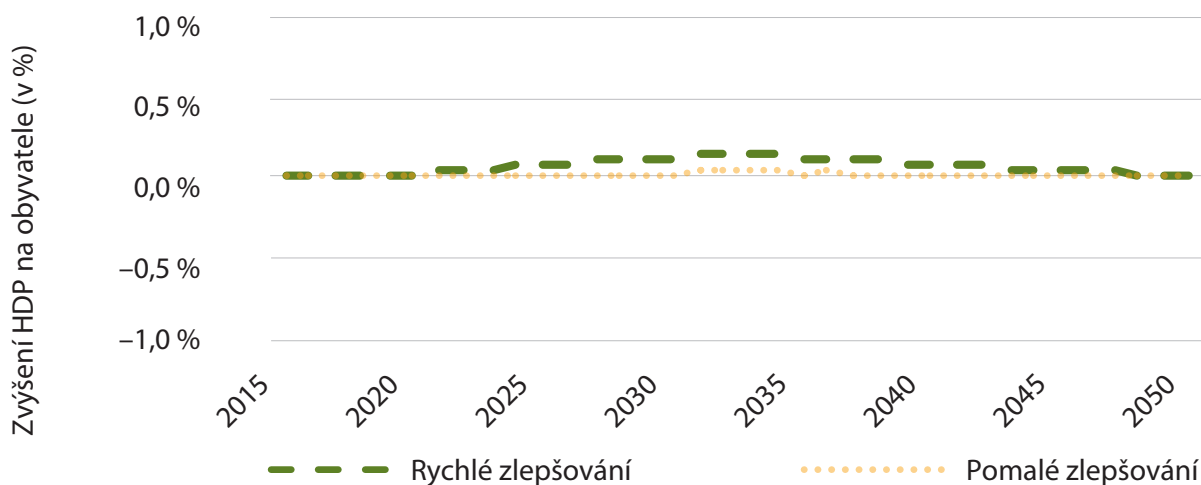

Zlepšení rovnosti v odměňování by v období 2030–2050 vedlo ke zvýšení HDP na obyvatele o 0–0,2 %. Snižování rozdílů v odměňování žen a mužů má na HDP nízký dopad kvůli protichůdným makroekonomickým vlivům. Vyšší odměny žen sice vytvářejí vyšší reálný příjem a vyšší výdaje domácností, zároveň ale také zvyšují náklady, které nesou společnosti. Z dlouhodobého hlediska zhruba od roku 2040 budou společnosti zvyšovat ceny, aby se dostaly zpět na své ziskové rozpětí, což snižuje reálné příjmy domácností a vyvíjí tlak směrem dolů na produkci a HDP.

Pokud se zaměříme pouze na HDP, nejspíše nebudou patrné jiné pozitivní dopady snižování rozdílů v odměňování. Zvýšení mezd žen pravděpodobně sníží jejich míru chudoby a sníží genderové rozdíly u starobních důchodů (EIGE, 2016). Snížení rozdílů v odměňování může také zvýšit sebedůvěru žen, umožnit jim získat v práci větší odpovědnost a postoupit na vedoucí pozice (Booth, 2003). Celkově shrnuto, podpora většího zapojení žen na trhu práce a zajištění rovného odměňování jsou klíčové k tomu, aby se dosáhlo celkové míry zaměstnanosti žen a mužů ve výši nejméně 75 % a aby se podpořil inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění.

² Potenciální produkt, nebo potenciální produkční kapacita ekonomiky, označuje maximální hospodářskou produkci při plném využití všech zdrojů.

Obr. 3. Vliv snižování rozdílů v odměňování žen a mužů na HDP

Ženy mají nižší míry ekonomické aktivity a míry zaměstnanosti a vydělávají méně než muži

Míra zaměstnanosti činila v EU v roce 2015 u žen 64,3 % oproti 75,9 % u mužů³.

Ženy s vyšší pravděpodobností vykonávají mnohem více neplacené práce než muži, včetně péče o děti a starší příbuzné. Trhu práce se účastní méně nebo jsou nuceny přijmout pozice na nižší kariérní úrovni. I přesto, že v nedávné době se míry ekonomické aktivity žen v celé Evropě zvýšily, dosahuje průměrný rozdíl v míře ekonomické aktivity v EU stále 15 % a na úrovni členských států jsou rozdíly někdy ještě vyšší. Rozdíly v míře ekonomické aktivity se poté promítají do nižších měr zaměstnanosti žen.

V roce 2014 byl hrubý hodinový výdělek žen v EU o 16,1 % nižší než u mužů⁴.

Genderové rozdíly na trhu práce jsou zhoršovány rozdíly v odměňování žen a mužů. I přes technologické změny⁵ a právní předpisy, jejichž cílem je zajistit rovné odměňování žen a mužů, přetrvávají rozdíly v této oblasti i ve 21. století. Velmi se také liší mezi jednotlivými členskými státy.

Genderové rozdíly v zaměstnanosti a odměňování vyplývají z různých nerovností, které postihují ženy v průběhu života.

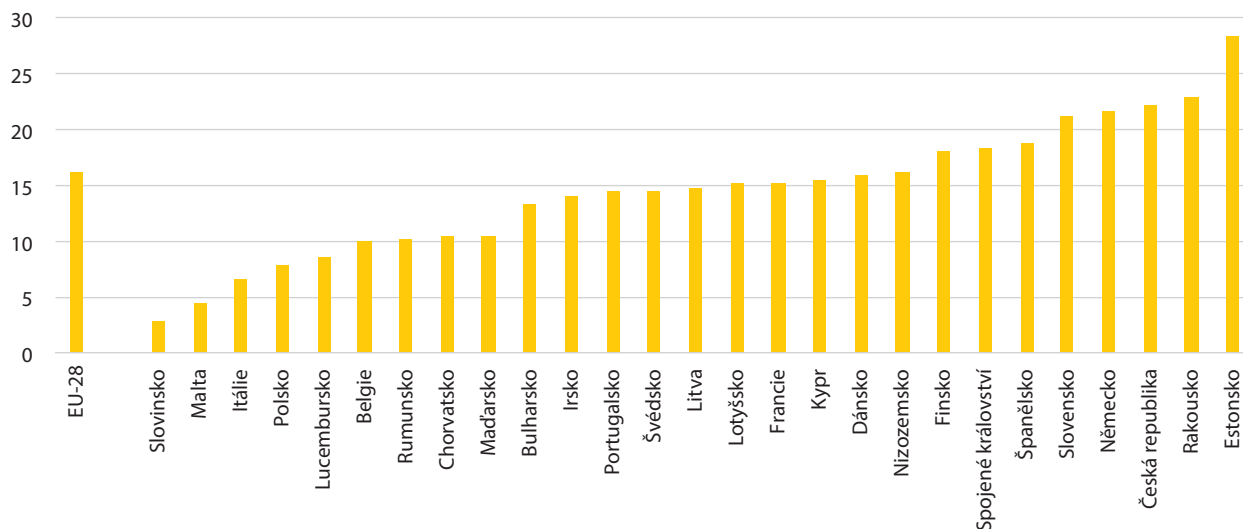
- i. **Genderová segregace ve vzdělávání a na trhu práce:** ženy bývají nadměrně zastoupeny ve studijních oborech, programech odborné přípravy a profesích, které nabízejí nižší odměny než povolání vykonávaná převážně muži.
- ii. **Profesní segregace,** jak horizontální (různá odvětví a profese), tak vertikální (různé úrovně odpovědnosti nebo pozic).
- iii. **Přerušování kariéry** kvůli mateřské dovolené.
- iv. **Nerovnoměrné rozdělení neplacené domácí a pečovatelské práce:** ženy s vyšší pravděpodobností vykonávají mnohem více neplacené práce než muži, včetně péče o děti a starší příbuzné. To má vliv na jejich příležitost zapojit se na trhu práce a omezuje to jejich kariérní postup.

³ Eurostat definuje míru zaměstnanosti jako „podíl obyvatel v produktivním věku, kteří mají zaměstnání“. Další informace viz http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics/cs.

⁴ Pozn.: Citovány jsou nejnovější údaje Eurostatu k datu, kdy byl obsah této publikace připravován. Další informace a aktualizace viz: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics.

⁵ Technologický pokrok na pracovišti zvýšil hodnotu jiných než manuálních dovedností, a tím zvýšil relativní mzdu žen (Black and Spitz-Oener, 2010).

Obr. 4. Rozdíl v odměňování žen a mužů v nečištěné formě, rok 2014 (rozdíl mezi průměrným hrubým hodinovým výdělkem zaměstnanců a zaměstnankyň vyjádřený jako procento hrubé mzdy mužů)

Zdroj: Eurostat (tsdsc340).

Rozdíly v zaměstnanosti a odměňování žen a mužů jsou drahé

Celkové náklady nižší míry zaměstnanosti žen po celé EU v roce 2013 činily 370 miliard EUR, což odpovídá 2,8 % HDP EU.

Náklady nižší míry zaměstnanosti žen jsou vypočteny zahrnutím jejich ušlých mezd a příspěvků na sociální zabezpečení a náklady pro veřejné finance, jako jsou individuální převody sociálního zabezpečení a sociální dávky. V závislosti na dosaženém vzdělání ženy se náklady na její vyloučení z trhu práce v průběhu života odhadují mezi 1,2 milionu EUR a 2 milionu EUR (Eurofound, 2016).

Ačkoli existují pouze omezené důkazy o přímém hospodářském dopadu rozdílů v odměňování žen a mužů, studie ukazují, že rozdílné odměňování žen škodí nejen ženám, ale že s sebou nese i náklady pro společnost jako celek. Existuje silná souvislost mezi rozdíly v odměňování žen a mužů a dětskou chudobou, nedostatkem v oblasti dovedností a náklady pro ekonomiku kvůli nevyužití dovedností žen.

Genderové rozdíly na trhu práce mají nepříznivý vliv na příjmy žen, včetně výdělků a zaměstnaneckého penzijního pojištění. To má dále potenciál systematicky podřývat ekonomickou nezávislost žen a zvyšovat riziko jejich ohrožení chudobou a sociálním vyloučením (EIGE, 2016).

Odkazy

Black, S. E. a Spitz-Oener, A. (2010), „Explaining women’s success: technological change and the skill content of women’s work“, *The Review of Economics and Statistics*, sv. 92, č. 1, s. 187–194.

Booth A., Burton, J. a Mumford, K. (2003), „The position of women in UK academic economics“, *The Economic Journal*, sv. 110, s. 312–333.

Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound) (2016), *Rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů: problémy a řešení*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk. Dostupné na adrese: <https://www.eurofound.europa.eu/cs/publications/report/2016/labour-market/the-gender-employment-gap-challenges-and-solutions>.

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) (2016), *Poverty, Gender and Intersecting Inequalities — Review of the implementation of an area A: Women and poverty of the Beijing Platform for Action*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk. Dostupné na adrese: http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/ti_pubpdf_mh0416244enn_pdfweb_20161208181320.pdf

O studii

Studie ekonomických přínosů rovnosti žen a mužů je v kontextu EU jedinečná. Je první svého druhu, která využívá rozsáhlý ekonometrický model k odhadu široké škály makroekonomických přínosů rovnosti žen a mužů v několika širokých oblastech, jako jsou vzdělávání, aktivity na trhu práce a mzdy.

Celkové výsledky studie ukazují, že větší rovnost žen a mužů by vedla k:

- vytvoření 6,3 až 10,5 milionu pracovních míst do roku 2050, z nichž by 70 % zaujaly ženy,
- pozitivním dopadům na HDP na obyvatele, který v průběhu času poroste,
- až 10% nárůstu HDP na obyvatele v zemích EU do roku 2050.

K odhadu ekonomických dopadů zvyšování rovnosti žen a mužů využila studie makroekonomický model E3ME. Jedná se o empirický makroekonomický model vytvořený konkrétně pro modelování výsledků na úrovni EU a členských států.

Výsledky studie ekonomických přínosů rovnosti žen a mužů v EU zahrnují devět publikací:

1. *Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches* (Přehled literatury: stávající důkazy o sociálních a ekonomických přínosech rovnosti žen a mužů a metodologických přístupech).
2. *EU and EU Member State overviews* (Přehledy za EU a členské státy).
3. *Report on the empirical application of the model* (Zpráva o empirické aplikaci modelu).
4. *How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model* (Jak byly připraveny důkazy: informační materiál k teoretickému rámci a modelu).
5. *Jak byly připraveny důkazy: přehled základních skutečností k teoretickému rámci a modelu.*
6. *Ekonomické dopady rovnosti žen a mužů v kontextu politiky EU: informační materiál.*
7. *Ekonomické dopady rovnosti žen a mužů: informační materiál.*
8. *Jak vede rovnost žen a mužů ve vzdělávání v oborech STEM k ekonomickému růstu: informační materiál.*
9. ***Jak vede překlenutí genderových rozdílů na trhu práce a v odměňování k ekonomickému růstu: informační materiál.***

Všechny publikace, podrobné výsledky studie a metodologii lze nalézt na webové stránce institutu EIGE.

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) představuje centrum znalostí EU pro rovnost žen a mužů. Institut EIGE podporuje tvůrce politik a všechny příslušné orgány v jejich úsilí k zajištění rovnosti mezi ženami a muži pro všechny Evropany tím, že jim poskytuje konkrétní odborné znalosti a srovnatelné a spolehlivé údaje o rovnosti žen a mužů v Evropě.

Úřad pro publikace

Další informace:

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE)

Gedimino pr. 16

LT-01103 Vilnius

LITVA

+370 52157444

E-mail: eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu/>

ISBN 978-92-9470-109-1
doi:10.2839/072250